

ОСОБЛИВОСТІ СТАВЛЕННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ДО МОРАЛЬНИХ
НОРМ ПОВЕДІНКИ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ

(Федорик В. В., асистентка кафедри психології)
БДПУ, м. Бердянськ, Україна

Мотивація самовиховання у молодшому шкільному віці реалізується завдяки тісному взаємозв'язку пізнавального, емоційно-оцінювального та дієво-вольового структурних компонентів самовиховання, які утворюють систему мотивів. Однак, переважну позицію займає саме дієво-вольовий компонент, адже самовиховання потребує свідомих, вольових, самостійних, цілеспрямованих дій. Саме тому, після впровадження корекційно-розвивальної програми з формування у молодших школярів мотивації до самовиховання «Сам собі вихователь» нами була проведена повторна діагностика структурних складових дієво-вольового компоненту самовиховання за допомогою методики «Вибір», яка дозволила виявити особливості ставлення молодших школярів до моральних норм у експериментальній і контрольній групах.

Під час аналізу результатів виконання діагностичного завдання було виявлено, що характер ставлення дітей молодшого шкільного віку до моральних норм в експериментальній і контрольній групах значною мірою відрізняються. Результати змін у ставленні подані в табл. 1.

Таблиця 1

Співвідношення кількісних показників ставлення молодших школярів до моральних норм в експериментальній та контрольній групах на початку і після закінчення формульовального експерименту (у %)

n = 120

Ставлення	ЕГ n = 60		φ^* критерій Фішера	КГ n = 60		φ^* критерій Фішера
	до	після		до	після	
Активне, позитивно-стійке	10,00	61,67	6,37*	13,33	23,33	1,42
Компромісне	76,67	35,00	4,75*	71,67	65,00	0,79
Пасивне, недостатньо стійке	13,33	3,33	2,09*	15,00	11,67	0,53
Негативне, нестійке	-	-	-	-	-	-

φ^* – значуща достовірність розходжень між відсотковими показниками у двох групах

Аналіз результатів з табл. 1 показав, що в експериментальній групі значною мірою виріс відсоток учнів, що активно, позитивно-стійко ставляться до моральних норм з 10,00% до 61,67%. На достовірність різниці вказують розрахунки φ^* – критерію Фішера, які зазначають, що $\varphi^*_{\text{емп}} = 6,37 > \varphi^*_{\text{кр}}$ при $p \leq 0,05$; $p \leq 0,01$. В той час, в контрольній групі кількість таких учнів збільшилася з 13,33% до 23,33%. Як позитивний, заслуговує на увагу той факт, що в експериментальній групі значно зменшилась кількість дітей, які мають компромісне (з 76,67% до 35,00%, де $\varphi^*_{\text{емп}} = 4,75 > \varphi^*_{\text{кр}}$) та пасивне, недостатньо

стійке (з 13,33% до 3,33%, де $\varphi^*_{\text{емп}} = 2,09 > \varphi^*_{\text{кр}}$) ставлення до моральних норм. Водночас в контрольній групі відсоток учнів, у яких виявлено подібне ставлення до норм моралі істотно не змінився, а саме з 71,67% до 65,00% та з 15,00% до 11,67% відповідно.

Порівняльний аналіз отриманих даних підсумкового зрізу формувального експерименту свідчить, що завдяки запропонованій системі вправ, ігор, завдань корекційно-розвивальної програми з формування у молодших школярів мотивації до самовиховання в експериментальній групі характер ставлення молодших школярів до моральних норм значно відрізняється в позитивний бік від характеру ставлення учнів контрольної групи. В експериментальній групі спостерігається стійка тенденція до збільшення кількості молодших школярів з більш свідомим ставленням до моральних норм. Усі учні експериментальної групи відповідально ставилися до виконання діагностичного завдання на заключному етапі дослідження, керуючись знаннями про цінності, навичками моральної поведінки, які вони отримали на наших корекційно-розвивальних заняттях.